

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2548

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 193/14, ป.พ.พ. มาตรา 694, ป.พ.พ. มาตรา 702

ย่อ / หลักกฎหมาย

สินค้าเครื่องจักรที่ผู้ขายส่งมอบให้จำเลยที่ 1 นั้น จำเลยที่ 1 ไม่สามารถนำไปใช้ผลิตสินค้าตามวัตถุประสงค์ที่สั่งซื้อได้ ซึ่งเกิดจากในการแสดงเอกสารเพื่อขอรับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต ผู้ขายมิได้ส่งมอบเอกสารแสดงคุณลักษณะทางเทคนิคของอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์กับเอกสารแบบระบบไฟฟ้าและคู่มือแนะนำการใช้งานรวมทั้งชิ้นส่วนอะไหล่ให้แก่ธนาคารตัวแทนของโจทก์เพื่อส่งมอบให้แก่จำเลยที่ 1 ในประเทศไทยตามเงื่อนไขแห่งเลตเตอร์ออฟเครดิต ทำให้จำเลยที่ 1 ไม่สามารถประกอบติดตั้งส่วนต่าง ๆ ของเครื่องจักรเข้าด้วยกันและเดินเครื่องจักรผลิตสินค้าได้ แม้โจทก์และธนาคารตัวแทนของโจทก์จะไม่มีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของสินค้าในตู้สินค้า แต่ก็มีหน้าที่จะต้องตรวจสอบเอกสารตามที่ระบุในเลตเตอร์ออฟเครดิตให้ถูกต้องครบถ้วนตามคำสั่งของจำเลยที่ 1 การที่ธนาคารตัวแทนของโจทก์ชำระค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายโดยไม่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วนตามเลตเตอร์ออฟเครดิต จึงเป็นการชำระเงินไปโดยผิดจากคำสั่งของจำเลยที่ 1 ตามที่โจทก์ตกลงด้วย จำเลยที่ 1 จึงไม่มีหน้าที่จะต้องชดใช้เงินที่ธนาคารตัวแทนของโจทก์หรือโจทก์จ่ายไปโดยผิดจากคำสั่งของจำเลยที่ 1 แม้โจทก์จะฟ้องร้องให้จำเลยที่ 1 รับผิดชอบตามสัญญาชำระเงินและสัญญาทราสตีรีชีทมาด้วย แต่หนี้ตามสัญญาดังกล่าวมีมูลหนี้สืบเนื่องมาจากการที่โจทก์ชำระเงินแก่ผู้ขายตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตโดยตรง และการที่จำเลยที่ 1 ทำสัญญาทราสตีรีชีทกับโจทก์ก็โดยมีวัตถุประสงค์ขอรับเอกสารการส่งสินค้าจากโจทก์เพื่อนำไปขอรับสินค้าจากการท่าเรือแห่งประเทศไทยออกมาก่อน โดยยังไม่ชำระเงินค่าสินค้าคืนให้แก่โจทก์ในวันนั้นแต่จะชำระคืนให้ในภายหลังและมีข้อตกลงว่าสินค้านั้นยังคงเป็นทรัพย์สินของโจทก์ สัญญาทราสตีรีชีทจึงไม่มีลักษณะเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ เมื่อจำเลยที่ 1 ไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตต่อโจทก์แล้ว จำเลยที่ 1 จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามสัญญาชำระเงินและสัญญาทราสตีรีชีทซึ่งมีมูลหนี้เดิมมาจากสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตด้วย รวมทั้งจำเลยที่ 1 ไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามสัญญาจำนองซึ่งเป็นหลักประกันของหนี้รายนี้ด้วย และเมื่อจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นลูกหนี้ชั้นต้นไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบชำระหนี้ตามคำฟ้องแก่โจทก์แล้ว จำเลยที่ 2 และที่ 3 ในฐานะผู้ค้ำประกันหนี้ของจำเลยที่ 1 ดังกล่าวย่อมไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบชำระหนี้ตามคำฟ้องแก่โจทก์ด้วย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอบังคับให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงินจำนวน 13,687,897.23 บาท แก่โจทก์พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 14 ต่อปี ในต้นเงินจำนวน 9,991,517.75 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วน ให้ยึดทรัพย์สินจำนองและทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน จำเลยทั้งสามให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติ

ได้ว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบกิจการผลิตผ้าอ้อมผู้ใหญ่เพื่อจำหน่ายและเป็นลูกค้าธนาคารโจทก์ สาขาบางนา เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2538 จำเลยที่ 1 ได้ขอให้โจทก์เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อสั่งซื้อสินค้าเครื่องจักรที่ใช้แล้วสำหรับผลิตผ้าอ้อมผู้ใหญ่จากบริษัทดีเอสพี เทค เอส.อาร์.แอล. แกลเลอรี ยูโรปา สกาแลค จำกัด แห่งประเทศสาธารณรัฐอิตาลีเป็นเงินจำนวน 523,700 ดอลลาร์สหรัฐ โดยให้โจทก์ส่งธนาคารบังคาคอมเมอร์เชียล อิตาลีเยนา เอเจนเซีย ดี แอบบิแอททราสโซ ตัวแทนของโจทก์ในประเทศดังกล่าวชำระค่าสินค้าแก่ผู้ขายเมื่อผู้ขายส่งสินค้าบรรทุกขึ้นระวางเรือแล้ว รายละเอียดปรากฏตามคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต เอกสารหมายเลข 1 โจทก์ตกลงเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตให้จำเลยที่ 1 ตามคำขอของจำเลยที่ 1 ดังกล่าว และหลังจากผู้ขายได้ดำเนินการจัดส่งสินค้าที่จำเลยที่ 1 สั่งซื้อบรรทุกขึ้นระวางเรือแล้ว ธนาคารตัวแทนของโจทก์ได้ชำระค่าสินค้าแก่ผู้ขาย ซึ่งในการนี้จำเลยที่ 1 ได้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินรวม 10 ฉบับ มอบให้แก่ผู้ขาย ผู้ขายได้โอนสลักหลังตั๋วสัญญาใช้เงินให้ธนาคารตัวแทนของโจทก์ และต่อมาได้มีการโอนสลักหลังตั๋วสัญญาใช้เงินดังกล่าวให้โจทก์เป็นผู้รับเงิน แต่โจทก์นำมาฟ้องเป็นคดีนี้รวม 5 ฉบับ ตามตั๋วสัญญาใช้เงินเอกสารหมายเลข จ. 2 ถึง จ. 6 รวมเป็นเงินจำนวน 261,850 ดอลลาร์สหรัฐ หลังจากสินค้าที่จำเลยที่ 1 สั่งซื้อได้ถูกขนส่งโดยทางเรือมาถึงท่าเรือกรุงเทพแล้ว จำเลยที่ 1 ได้ทำสัญญาทรีสตีชีทเอกสารหมายเลข จ. 7 ไว้กับโจทก์เพื่อขอรับเอกสารต่าง ๆ จากโจทก์นำไปรับสินค้าเครื่องจักรดังกล่าวออกจากท่าเรือกรุงเทพ แล้วนำไปติดตั้งในโรงงานของจำเลยที่ 1 สำหรับหนี้ของจำเลยที่ 1 ที่มีต่อโจทก์ดังกล่าวปรากฏว่าจำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้ยอมผูกพันตนเข้าเป็นผู้ค้ำประกันต่อโจทก์โดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมในวงเงินรวม 18,000,000 บาท ตามสัญญาค้ำประกัน (รวม 2 ฉบับ) เอกสารหมายเลข จ. 8 และจำเลยที่ 1 ยังได้จดทะเบียนจำนองที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 6818 และ 11046 ตำบลหนองหงส์ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ไว้กับโจทก์ในวงเงินจำนวน 9,000,000 บาทด้วย ต่อมาเมื่อหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินและสัญญาทรีสตีชีทดังกล่าวถึงกำหนดชำระแล้ว จำเลยที่ 1 ไม่ชำระ โจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า ธนาคารตัวแทนของโจทก์ได้ชำระค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายโดยผิดเงื่อนไขที่จำเลยที่ 1 ระบุไว้ในคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตหรือไม่ ซึ่งในปัญหาข้อนี้โจทก์อุทธรณ์เพียงว่า จำเลยที่ 1 ได้ทำสัญญาทรีสตีชีทกับโจทก์และลงนามในตั๋วเงิน แสดงว่าจำเลยที่ 1 ได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว เห็นว่าครบถ้วน และถือได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้รับสภาพหนี้แก่โจทก์แล้ว จึงต้องรับผิดชอบหนี้แก่โจทก์ เห็นว่า ในเรื่องนี้มีข้อสัญญากันระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 1 ตามคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเอกสารหมายเลข จ. 1 ว่า ให้ธนาคารตัวแทนของโจทก์จ่ายเงินจำนวน 523,700 ดอลลาร์สหรัฐแก่ผู้ขาย โดยให้ผู้ขายยื่นตั๋วเงินซึ่งทำขึ้นเป็นคู่ฉบับสั่งจ่ายเงินตามใบแทรกเรื่องระยะเวลาการจ่ายเงินพร้อมด้วยเอกสารการส่งสินค้าบรรทุกขึ้นระวางเรือ คือ ใบกำกับสินค้าจำนวน 8 ชุด ใบตราส่งชนิดที่แจ้งว่าสินค้าบรรทุกขึ้นระวางเรือแล้วครบชุด 3 ฉบับ หรือเอกสารการขนส่งมากกว่าหนึ่งวิธีและสำเนาชนิดเปลี่ยนมือไม่ได้จำนวน 2 ฉบับ ซึ่งทำในนามของโจทก์และใบกำกับหีบห่อจำนวน 5 ชุด กับมีเงื่อนไขพิเศษอีก 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 1 สินค้าจะต้องถูกขนส่งโดยบริษัท ซี แลนด์ เซอร์วิส จำกัด ข้อ 2 ผู้ขายจะต้องยื่นคุณลักษณะทางเทคนิคของอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ของสินค้า และข้อ 3 ผู้ขายจะต้องจัดเตรียมแบบระบบไฟฟ้าและคู่มือแนะนำการใช้งาน รวมทั้งชิ้นส่วนอะไหล่มอบให้แก่จำเลยที่ 1 ด้วย โจทก์ได้ส่งบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนางสาวศุภฤกษ์ โกวิทวิจารณ์ เจ้าหน้าที่ส่วนงานต่างประเทศธนาคารโจทก์สาขาบางนา และบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายอนันต์ แพทยานนท์ เจ้าหน้าที่

พิธีการสินเชื่อนาการโจทก์ สาขาบางนา เป็นพยาน โดยได้รับอนุญาตจาก ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง และโจทก์ได้นำนางสาวศุภฤกษ์กับนาย อนันต์มาเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นดังกล่าว รวมทั้ง ตอบคำถามค้านของทนายจำเลยทั้งสามด้วย แต่ตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ของพยานโจทก์ทั้งสองปากนี้คงรับฟังได้แต่เพียงว่า หลังจากสินค้าที่จำเลยที่ 1 ส่งซื้อได้ถูกขนส่ง มาถึงท่าเรือกรุงเทพแล้ว จำเลยที่ 1 ได้ไปขอรับเอกสารการรับสินค้าตามเลตเตอร์ออฟเครดิตจาก โจทก์เพื่อนำไปรับสินค้าออกจากท่าเรือ แต่เนื่องจากจำเลยที่ 1 ยังมิได้ชำระค่าสินค้าให้แก่โจทก์ จำเลยที่ 1 จึงได้ทำสัญญาทราสต์รีซีพเอกสารหมาย จ. 7 ไว้กับโจทก์ และจำเลยที่ 1 ได้รับเอกสาร ดังกล่าวไปจากโจทก์เรียบร้อยแล้ว โดยพยานโจทก์ทั้งสองปากนี้ไม่สามารถยืนยันได้ว่า ธนาคาร ตัวแทนของโจทก์ได้ตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิตถูกต้องครบถ้วน แล้วหรือไม่ก่อนที่จะชำระค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายไป และไม่สามารถยืนยันได้ว่าโจทก์ได้มอบเอกสาร ตามที่ระบุเป็นเงื่อนไขพิเศษในข้อ 2 และข้อ 3 ของคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตดังกล่าวข้างต้น ให้จำเลยที่ 1 ไปในวันที่จำเลยที่ 1 มาทำสัญญาทราสต์รีซีพด้วยหรือไม่ ยิ่งกว่านั้นยังปรากฏว่า นาย อนันต์ได้เบิกความตอบคำถามค้านของทนายจำเลยทั้งสามว่า การที่ผู้ขายในประเทศสาธารณรัฐ อิตาลีนำเลตเตอร์ออฟเครดิตพร้อมเอกสารประกอบที่ระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิตไปแสดงต่อ ธนาคารตัวแทนของโจทก์เพื่อขอรับเงินค่าสินค้านั้น เอกสารประกอบที่ผู้ขายนำไปแสดงต่อ ธนาคารตัวแทนของโจทก์จะถูกบันทึกอยู่ในเอกสารการเรียกเก็บเงินค่าสินค้าเอกสารฉบับดังกล่าว ปัจจุบันนี้อยู่ที่ฝ่ายสินเชื่อดังประเทศของธนาคารโจทก์ ซึ่งเช่นเดียวกันนางสาวศุภฤกษ์ก็ เบิกความตอบคำถามค้านของทนายจำเลยทั้งสามยืนยันว่า เมื่อนำเอกสารประกอบใดมาขอรับเงิน บ้าง โดยแจ้งลงในแบบพิมพ์ของธนาคารตัวแทนของโจทก์ แล้วเอกสารฉบับนี้จะถูกส่งมาให้โจทก์ที่ ประเทศไทย ดังนี้ จึงเชื่อได้ว่าโจทก์มิได้ไว้ในครอบครองซึ่งพยานเอกสารที่เป็นหลักฐานแสดงว่า ผู้ขายได้มอบเอกสารใดบ้างแก่ธนาคารตัวแทนของโจทก์ แต่โจทก์ซึ่งมีภาระการพิสูจน์ในข้อนี้ก็มี ได้นำสืบหรือส่งอ้างพยานเอกสารฉบับนี้ต่อศาลเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าธนาคารตัวแทนของโจทก์ใน ต่างประเทศได้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบเอกสารที่ระบุในเลตเตอร์ออฟเครดิตตามที่โจทก์มอบหมาย ถูกต้องครบถ้วนแล้ว ความในข้อนี้จำเลยทั้งสามได้อ้างสืบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ ความเห็นของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทจำเลยที่ 1 เป็นพยาน โดยได้รับอนุญาต จากศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง และจำเลยทั้งสามได้นำจำเลยที่ 3 มาเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นดังกล่าวว่า โจทก์เป็นฝ่าย กระทำผิดสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิต โดยโจทก์และธนาคารตัวแทนของโจทก์ในประเทศ สาธารณรัฐอิตาลีไม่ทำหน้าที่ตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตให้ถูกต้องครบถ้วน กล่าวคือ ธนาคาร ตัวแทนของโจทก์ชำระค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายไปโดยละเลยไม่ตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ ในคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเอกสารหมาย จ. 1 ให้ถูกต้องครบถ้วนตามคำสั่งของจำเลยที่ 1 โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ขายมิได้นำเอกสารแสดงคุณลักษณะทางเทคนิคของเครื่องจักรพร้อมอุปกรณ์ ทั้งปวงและเอกสารแสดงแผนผังระบบไฟฟ้าและคู่มือแนะนำการใช้งานรวมทั้งอะไหล่ตามที่ระบุ เป็นเงื่อนไขพิเศษในคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตมาแสดงต่อธนาคารตัวแทนของโจทก์ คงมีแต่ เอกสารใบตราส่ง ใบกำกับสินค้า และใบกำกับหีบห่อตามเอกสารหมาย ล. 1 ถึง ล. 3 ตามลำดับ มา แสดงเท่านั้น ความบกพร่องละเลยของธนาคารตัวแทนของโจทก์ดังกล่าวเป็นผลโดยตรงทำให้ จำเลยที่ 1 ได้รับความเสียหาย โดยเมื่อจำเลยที่ 1 ได้รับสินค้าและตรวจสอบโดยละเอียดแล้ว สินค้า

ที่ผู้ขายส่งมาให้จำเลยที่ 1 แตกต่างกับสินค้าที่จำเลยที่ 1 สั่งซื้อมากมายจนไม่สามารถนำมาประกอบเป็นเครื่องจักรให้มีสภาพสมบูรณ์ตามที่ปรากฏในใบแสดงภาพสินค้าเอกสารหมายเลข 4 เพื่อผลิตสินค้าได้ เนื่องจากเอกสารทั้งสองชุดที่ผู้ขายไม่นำมาแสดงและธนาคารตัวแทนของโจทก์ละเลยไม่ตรวจสอบนั้นมีความสำคัญมากเพราะการมีเอกสารแสดงคุณลักษณะทางเทคนิคของเครื่องจักรและอุปกรณ์เป็นการแสดงว่าเครื่องจักรมีต้นกำเนิดมาจากโรงงานแห่งเดียวกันที่สามารถประกอบเป็นกระบวนการผลิตสินค้าผ้าอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสามารถทำเอกสารแสดงคุณลักษณะทางเทคนิคของเครื่องจักรและอุปกรณ์ได้ และประการสำคัญเอกสารนี้จะทำให้จำเลยที่ 1 สามารถติดตั้งเครื่องจักรซึ่งมีจำนวนหลายเครื่องให้เป็นไปตามลำดับได้อย่างถูกต้องตามตำแหน่ง ส่วนผังระบบไฟฟ้าจะแสดงการเชื่อมวงจรไฟฟ้าต่าง ๆ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเดินเครื่องจักร รวมทั้งแสดงกำลังไฟฟ้าของเครื่องจักรแต่ละชิ้นและขนาดของฟิวส์เป็นต้น ถ้าไม่มีผังระบบไฟฟ้าจากโรงงานผู้ผลิตแล้ว จะทำให้ไม่สามารถเดินระบบไฟฟ้าได้ถูกต้อง ซึ่งทำให้ไม่สามารถเดินเครื่องจักรผลิตสินค้าได้ นอกจากนี้ยังได้ความจากจำเลยที่ 3 อีกว่า หลังจากได้รับสินค้าเครื่องจักรที่สั่งซื้อมาแล้ว จำเลยที่ 1 ได้ว่าจ้างให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ก่อเกียรติ บุญชูศล แห่งภาควิชาเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนายเกรก โอไบรอัน ผู้เชี่ยวชาญเครื่องกล เป็นผู้ตรวจสอบสภาพของเครื่องจักร ปรากฏว่าเครื่องจักรมีชิ้นส่วนอะไหล่ไม่ครบ และอะไหล่บางชิ้นไม่อาจจะระบุได้ว่าเป็นส่วนประกอบของอะไร อีกทั้งไม่มีข้อมูลจำเพาะของเครื่องจักรทำให้ยากแก่การประกอบเข้ากับเครื่องจักรอย่างถูกต้องได้ โดยนายก่อเกียรติผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องกลได้ทำรายงานการตรวจสอบสภาพเครื่องจักรไว้ตามเอกสารหมายเลข 8 ซึ่งศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศตรวจดูแล้วก็ปรากฏว่า นายก่อเกียรติได้ทำรายงานไว้ว่าจากการสอบถามจำเลยที่ 1 เกี่ยวกับเอกสารประกอบเครื่องจักรตามที่ระบุไว้ในสัญญาเลขเตอร้อออฟเครดิตแล้ว ได้รับแจ้งว่าไม่มีการส่งมาให้จำเลยที่ 1 ทำให้ยากอย่างยิ่งที่จะประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยตนเองได้อย่างสมบูรณ์และใช้งานเครื่องจักรได้อย่างถูกต้อง ประกอบกับได้ความจากคำเบิกความของนายอนันต์พยานโจทก์ว่า หลังจากจำเลยที่ 1 ทำสัญญาทาสตรีชีทกับโจทก์แล้ว ต่อมาจำเลยที่ 1 ได้มาแจ้งแก่โจทก์ว่า สินค้าที่จำเลยที่ 1 สั่งซื้อไม่สามารถนำมาใช้ได้ จึงต้องมาขอความร่วมมือจากโจทก์เพื่อดำเนินการฟ้องร้องผู้ขาย ซึ่งความในข้อนี้จำเลยทั้งสามนำสืบฟังได้อีกว่า จำเลยที่ 1 เคยทำหนังสือร้องเรียนการสั่งซื้อสินค้านี้ไปยังอัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์) สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ตามใจความที่ปรากฏในหนังสือโต้ตอบของอัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์) ณ กรุงโรม เอกสารหมายเลข 6 อีกด้วย แสดงว่า หลังจากตรวจพบข้อบกพร่องของเครื่องจักรแล้ว ฝ่ายจำเลยก็มีได้นิ่งนอนใจแต่ได้พยายามหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลาที่จำเลยที่ 1 อ้างว่า จำเลยที่ 1 ไม่ได้รับเอกสารอีก 2 ชุด ตามที่ระบุเป็นเงื่อนไขพิเศษในข้อ 2 และข้อ 3 ของคำขอเปิดเลขเตอร้อออฟเครดิตเอกสารหมายเลข จ. 1 จึงน่าจะไม่ใช่เรื่องที่จำเลยที่ 1 ตกแต่งขึ้นมาเองโดยปราศจากมูลความจริงเพื่อใช้เป็นข้ออ้างปฏิเสธการชำระหนี้ค่าสินค้าคืนให้แก่โจทก์ ส่วนที่โจทก์อุทธรณ์อ้างว่า ขณะทำสัญญาทาสตรีชีทเอกสารหมายเลข จ. 7 หากเอกสารไม่ครบถ้วนจริง จำเลยที่ 1 ก็มีหน้าที่จะต้องแจ้งผู้เกี่ยวข้องและไม่รับสินค้า รวมทั้งไม่ทำสัญญาทาสตรีชีทกับโจทก์ แต่จำเลยที่ 1 ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้น ในข้อนี้จำเลยที่ 3 พยานจำเลยทั้งสามได้ยืนยันที่ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง และเบิกความอธิบายว่า จำเลยที่ 1 ไม่อยู่ในฐานะต่อรองกับโจทก์และจำเป็นต้องลงชื่อในสัญญาทาสตรีชีทไปก่อน เพื่อจะได้นำเอกสาร

การขนส่งจากโจทก์ไปรับสินค้าออกมา โดยจำเลยที่ 1 ไม่ทราบว่าสินค้าที่ผู้ขายส่งมาจะมี ความแตกต่างกับสินค้าที่สั่งซื้อไว้มาก หลังจากทำสัญญาทรีดรีชีทกับโจทก์แล้ว จำเลยที่ 3 จึง ทราบว่ามีเอกสารขาดไป 2 ชุด จำเลยที่ 3 ยังไม่ยอมรับสินค้า แต่ทางโจทก์ก็แจ้งให้ทราบว่า จำเลยที่ 1 จะต้องรับสินค้าไปก่อน เนื่องจากจำเลยที่ 1 จะต้องเป็นผู้รับภาระในเรื่องค่าเก็บรักษา สินค้าต่อการทำเรือแห่งประเทศไทยเอง ซึ่งพอมีเหตุผลให้รับฟังได้ และแสดงให้เห็นว่า จำเลยที่ 1 ไม่ได้เต็มใจยอมรับว่าเอกสารถูกต้อง แต่จำต้องยอมทำสัญญาทรีดรีชีทไปเพื่อแก้ ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะนั้น การที่จำเลยที่ 1 ยอมทำสัญญาทรีดรีชีทกับโจทก์ จึงไม่เพียง พอที่จะนำมาเป็นเหตุผลให้รับฟังเป็นยุติว่า ขณะทำสัญญาทรีดรีชีทกับโจทก์ จำเลยที่ 1 ได้รับ เอกสารตามที่ระบุในคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตครบถ้วนแล้ว นอกจากนี้ตามสัญญาทรีดรีชีท เอกสารหมายเลข จ. 7 ก็ระบุแต่เพียงว่า จำเลยที่ 1 ได้รับเอกสารการส่งสินค้าตามรายละเอียดข้างท้าย แต่ท้ายสัญญาทรีดรีชีทดังกล่าวก็หาได้ระบุรายการเอกสารที่จำเลยที่ 1 รับไปไม่ หากโจทก์ได้ มอบเอกสารตามที่จำเลยที่ 1 ระบุเป็นเงื่อนไขพิเศษในข้อ 2 และข้อ 3 ของคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟ เครดิตไปถูกต้องครบถ้วนแล้ว ก็ไม่มีเหตุผลที่เจ้าหน้าที่ของโจทก์จะไม่บันทึกไว้เป็นหลักฐานที่ท้าย สัญญาทรีดรีชีท ซึ่งเป็นแบบพิมพ์สำหรับกรอกข้อความเสียให้ถูกต้อง ตามพฤติการณ์แห่งคดีจึง มีเหตุผลน่าเชื่อว่า สินค้าเครื่องจักรที่ผู้ขายส่งมอบให้จำเลยที่ 1 นั้น จำเลยที่ 1 ไม่สามารถนำไปใช้ ผลิตสินค้าตามวัตถุประสงค์ที่สั่งซื้อได้ ซึ่งเหตุผลสำคัญประการหนึ่งน่าจะเกิดจากการในการแสดง เอกสารเพื่อขอรับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต ผู้ขายมิได้ส่งมอบเอกสารแสดงคุณลักษณะ ทางเทคนิคของอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์กับเอกสารแบบระบบไฟฟ้าและคู่มือแนะนำการใช้งาน รวมทั้งชิ้นส่วนอะไหล่ให้แก่ธนาคารตัวแทนของโจทก์เพื่อส่งมอบให้แก่จำเลยที่ 1 ในประเทศไทย ตามเงื่อนไขแห่งเลตเตอร์ออฟเครดิต ทำให้จำเลยที่ 1 ไม่สามารถประกอบติดตั้งส่วนต่าง ๆ ของ เครื่องจักรเข้าด้วยกันและเดินเครื่องจักรผลิตสินค้าได้ แม้โจทก์และธนาคารตัวแทนของโจทก์จะไม่ มีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของสินค้าในตู้สินค้า แต่ก็มีหน้าที่จะต้องตรวจสอบเอกสาร ตามที่ระบุในเลตเตอร์ออฟเครดิตเสียให้ถูกต้องครบถ้วนตามคำสั่งของจำเลยที่ 1 การที่ธนาคาร ตัวแทนของโจทก์ชำระค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายโดยไม่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วนตามเลต เตอร์ออฟเครดิต จึงเป็นการชำระเงินไปโดยผิดจากคำสั่งของจำเลยที่ 1 ตามที่โจทก์ตกลงด้วย โดยแท้ เมื่อเป็นเช่นนี้จำเลยที่ 1 จึงไม่มีหน้าที่จะต้องขอคืนเงินที่ธนาคารตัวแทนของโจทก์หรือ โจทก์จ่ายไปโดยผิดจากคำสั่งของจำเลยที่ 1 แม้โจทก์จะฟ้องร้องให้จำเลยที่ 1 รับผิดตาม ตัวสัญญาใช้เงินและสัญญาทรีดรีชีทมาด้วย แต่หนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินและสัญญาทรีดรีชีท ดังกล่าวก็มีมูลหนี้สืบเนื่องมาจากการที่โจทก์ชำระเงินแก่ผู้ขายตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิต โดยตรง และการที่จำเลยที่ 1 ทำสัญญาทรีดรีชีทเอกสารหมายเลข จ. 7 กับโจทก์ก็โดยมีวัตถุประสงค์ ขอรับเอกสารการส่งสินค้าจากโจทก์เพื่อนำไปขอรับสินค้าจากการทำเรือแห่งประเทศไทยออกมา ก่อน โดยยังไม่ชำระเงินค่าสินค้าคืนให้แก่โจทก์ในวันนั้น แต่จะชำระคืนให้ในภายหลังและมี ข้อตกลงว่าสินค้านั้นยังคงเป็นทรัพย์สินของโจทก์ สัญญาทรีดรีชีทเอกสารหมายเลข จ. 7 จึงไม่มี ลักษณะเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ดังที่โจทก์อุทธรณ์ ดังนั้น เมื่อจำเลยที่ 1 ไม่ต้องรับผิดชอบหนี้ตาม สัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตต่อโจทก์แล้ว จำเลยที่ 1 จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามตัวสัญญาใช้เงิน เอกสารหมายเลข จ. 2 ถึง จ. 6 และสัญญาทรีดรีชีทเอกสารหมายเลข จ. 7 ซึ่งมีมูลหนี้เดิมมาจากสัญญา เลตเตอร์ออฟเครดิตด้วย รวมทั้งจำเลยที่ 1 ไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามสัญญาจำนองเอกสารหมายเลข จ. 9 ซึ่งเป็นหลักประกันของหนี้รายนี้ด้วย และเมื่อคดีฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นลูกหนี้ชั้นต้นไม่

จำต้องรับผิดชอบนี้ตามคำฟ้องแก้โจทก์แล้ว จำเลยที่ 2 และที่ 3 ในฐานะผู้ค้ำประกันหนี้ของ จำเลยที่ 1 ดังกล่าวตามสัญญาค้ำประกันเอกสารหมาย จ. 8 ย่อมไม่ต้องรับผิดชอบนี้ตามคำฟ้อง แก้โจทก์ด้วย สำหรับประเด็นข้อพิพาทข้ออื่น ๆ ตามคำฟ้องและคำให้การจำเลยทั้งสามนอกจากนี้ ไม่จำต้องได้รับการวินิจฉัยอีกต่อไป เพราะไม่อาจทำให้ผลของคำพิพากษานี้เปลี่ยนแปลงไปได้ ที่ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษายกฟ้องโจทก์มานั้น ศาลฎีกา แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของโจทก์ ฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน

องค์คณะ

สุรชาติ บุญศิริพันธ์ · เสริมศักดิ์ ผลัดธูระ · พินิจ เพชรรุ่ง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/30/2548>